

**מינוי שרים ואישור נציגות השר לשירותי דת ונציגי הרבנים הראשיים לאסיפה הבוחרת
את מועצת הרבנות הראשית לישראל**

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

א. בהתאם לסעי' 8(6) לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980, למנות את השר הרב דוד אזולאי ואת השרה מירי רגב לחברים באסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל.

ב. בהתאם לסעיף 8(8) לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980, לאשר את מינויים של 10 אנשי ציבור לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל, בהתאם לפרוט הבא: גב' חיה ברוידא, עו"ד מיכל רוזנבוים, גב' נעמי בריטקופף, גב' מינה דינה טורנהיים, גב' אדל קוזין, גב' שלהבת חסדיאל, רו"ח הדסה רוזנברג, עו"ד גאולה אבידן, גב' דבורה שטיינברג, גב' טליה הלפר וכן לאשר את גב' סימונה מורלי כנציגה כשירה.

ג. בהתאם לסעיף 7(8) לחוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס-1980 (להלן - "החוק"), לאשר את מינויים של 10 רבנים לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל, בהתאם לפרוט הבא: הרב פנחס בן הרוש, הרב חגי אנגלמן, הרב רפאלי ישעיהו משה, הרב עקיבא עופר, הרב חיים יוסף זלץ, הרב רפאל מנת, הרב אלמוג לוי, הרב נחמיה פישמן, הרב ישראל שחור, הרב גדעון שניאור, וכן לאשר את הרב משה שלום אליהו זאדה ואת הרב עמי מזרחי כרבנים כשירים.

דברי הסבר

רקע כללי

בהתאם לסעיף 23(ג) לחוק הרבנות הראשית התש"ס-1980 (להלן: החוק), כהונת חבר מועצה מתחילה מרגע שהצהיר את הצהרת האמונים בפני נשיא המדינה. במקרה דנן, כהונת חברי המועצה החלה ביום ו' בחשון התשע"ג, 10.10.13. בהתאם להוראות סעי' 16(א) תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי. על כן, ולפי האמור לעיל, כהונת המועצה המכהנת תסתיים ביום ו' חשון תשע"ט, 15.10.18.

בהתאם לסעיף 16(ג) לחוק, הבחירות לחברי המועצה, יערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה. בהתאם לאמור, המועד האחרון לקיום הבחירות הוא ז' תשרי תשע"ט (16/9/18).

ועדת הבחירות לבחירת מועצת הרבנות הראשית התכנסה לישיבתה הראשונה ביום 11.7.2018. במסגרת הישיבה נקבעו לוחות הזמנים ומועד הבחירות למועצת הרבנות הראשית נקבע ליום 5.9.2018. בהתאם לסעיף 13 לחוק, לפחות 21 ימים לפני הבחירות, תפרסם וועדת הבחירות ברשומות את רשימת חברי האסיפה הבוחרת. לפיכך, המועד המאוחר ביותר בו יכולה וועדת הבחירות לפרסם את רשימת חברי האסיפה הבוחרת הוא יום ד' באלול, 15.8.2018.

סעיף 6 לחוק קובע כי האסיפה הבוחרת לבחירת רבנים ראשיים תהיה של 150 חברים, מהם 80 רבנים ו-70 נציגי ציבור. סעיף 7(8) לחוק קובע כי בין יתר הרבנים, יהיו עשרה רבנים שימנו הרבנים הראשיים לישראל, בהתייעצות עם השר לשירותי דת ובאישור הממשלה. סעיף 8(6) לחוק קובע כי בין יתר נציגי הציבור יהיו שני שרים שתבחר הממשלה וסעיף 8(8) לחוק קובע כי בין יתר נציגי הציבור יהיו עשרה אנשי ציבור שימנה השר בהתייעצות עם הרבנים הראשיים לישראל ובאישור הממשלה.

יצויין כי ביום 26.7.18 וביום 9.8.18 קויימה חובת היוועצות של השר לשירותי דת עם הרבנים הראשיים באשר לנציגיו. ביום 7.8.18 וביום 9.8.18 קויימה חובת היוועצות של הרבנים הראשיים עם השר לשירותי דת באשר לרבנים מטעמם.

מוצע בזאת לאשר את עשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, וזאת לאחר שקויימה היוועצות עם השר לשירותי דת. כן מוצע לאשר את מינוי השרים כנציגי הממשלה וכן לאשר את עשרת נציגי הציבור מטעם השר לשירותי דת לאחר שקויימה היוועצות עם הרבנים הראשיים. בהקשר זה מוצע למנות נציג ציבור נוסף מטעם השר לשירותי דת וכן שני רבנים נוספים מטעם הרבנים הראשיים. נציג הציבור הנוסף והרבנים הנוספים ישמשו ככשירים ויוכלו להצביע באסיפה הבוחרת במקרה בו תפסל מועמדות של אחד מנציגי השר ו/או אחד מהרבנים מסיבה כזו או אחרת או שייבצר מהם להשתתף בהצבעה. נציגים אלה מונו לאור החלטת וועדת הבחירות לאפשר בחירת

כשירים למקרים מעין אלה.

נוכח האמור לעיל ובשים לב ללוחות הזמנים המפורטים, נדרשת החלטת הממשלה באשר למינוי נציגיה באסיפה הבוחרת. כמו כן נדרש אישור הממשלה באשר לעשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת, וכן נדרש אישור הממשלה באשר לעשרת אנשי הציבור שמינה השר לשירותי דת לאסיפה הבוחרת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 04מינויים.

סיווג משני: (ככל שיש כוח. יש לבחור מרשימת הסיווגים הראשיים באותו אופן).

תחום פעולה עיקרי: 04ישראל והעם היהודי.

מוגש על ידי השר לשירותי דת

כ"ח באב התשע"ח
09 באוגוסט 2018

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

מינוי נציגי הממשלה באסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל; אישור הממשלה באשר לעשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת; אישור הממשלה באשר לעשרת אנשי הציבור שמינה השר לשירותי דת לאסיפה הבוחרת.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ההצעה דנה בהרכב האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל.

הרכב האסיפה הבוחרת לבחירת מועצת הרבנות הראשית לישראל מפורט בחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"מ-1980 (להלן - החוק). סעיף 6 לחוק הרבנות הראשית לישראל קובע כי האסיפה הבוחרת תהיה של 150 איש, מהם 80 רבנים ו-70 נציגי ציבור. סעיף 7 לחוק קובע את הרבנים שיתמנו לאסיפה הבוחרת. סעיף 7(8) לחוק קובע כי בין יתר הרבנים, יהיו עשרה רבנים שימנו הרבנים הראשיים לישראל, בהתייעצות עם השר ובאישור הממשלה. סעיף 8 לחוק קובע את נציגי הציבור שיתמנו לאסיפה הבוחרת, וביניהם, 2 שרים שתבחר הממשלה לפי סעיף 6(8) לחוק ועשרה אנשי ציבור שימנה השר בחתייעצות עם הרבנים הראשיים לישראל ובאישור הממשלה לפי סעיף 8(8) לחוק.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי הבחירות ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של מועצת הרבנות המכהנת. במקרה דנן, כהונת חברי המועצה החלה ביום ז' חשון תשע"ג, 10.10.13. בהתאם להוראות סעי' 16(א) לחוק, תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי. משכך, כהונת המועצה המכהנת תסתיים ביום ז' חשון תשע"ט, 15.10.18.

במהלך תקופת הבחירות הקודמות למועצת הרבנות הראשית ובחירת הרבנים הראשיים הוגשה עתירה נגד המשרד לשירותי דת בבג"ץ 5640/14, התנועה להגינות שלטונית נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו מיום 24/10/2013), שבמסגרתה נדרש המשרד לקדם את החליף. בסופו של יום, לאחר שהתברר כי העתירה התייתרה (נוכח קידום החליף בעקבות העתירה עצמה), חוייב המשרד לשירותי דת לשלם הוצאות משפט ראויים, בגין העיכוב בהליכים לבחירת חברי המועצה. וכך נקבע בסעיף 4 לפסק הדין:

"... משכך, התייתרה העתירה, שהרי זכו העותרים לקבל את הסעד המבוקש, וברי כי דינה להימחק. לטענת העותרים, יש לפסוק לטובתם הוצאות "לדוגמה". זאת, בשל התנהלות המשיבים שהביאה להגשת העתירה מלכתחילה, ובהיות העתירה מוצדקת, שהרי היא הביאה לקידום הטיפול בסוגיית הבחירות למועצה.... מכל מקום, בענייננו, דומה כי העתירה אכן הביאה, בין במישרין ובין בעקיפין, לזירוז ההליכים ולקביעת מועד הבחירות למועצת הרבנות הראשית לישראל. בכך עשו העותרים שירות לכלל הציבור, וראוי ששיעור ההוצאות שתיפסקנה ישקף זאת...."

כעת יש להשלים את התשתית לעריכת הבחירות, ולפרסם את רשימת חברי האסיפה הבוחרת. כפי שצויין לעיל סעיף 7(8) לחוק וסעיף 8(8) לחוק דורשים את אישורה של הממשלה ל-20 נציגי ציבור לפי הפירוט דלעיל ואילו סעיף 6(8) לחוק דורש החלטת ממשלה באשר לנציגיה באסיפה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

א. מועד הבחירות למועצת הרבנות הראשית סמוך למועד הבחירות המוניציפליות. בהתאם לסעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה 1965¹ מועד הבחירות המוניציפליות אמור להיות ביום כ"א חשוון תשע"ט (30/10/2018). מועד זה סמוך למועד הבחירות למועצת הרבנות הראשית.

גם בבחירות הקודמות למועצת הרבנות הראשית ולרבנים הראשיים עלה הנושא לדיון גם בפני הכנסת במסגרת הצעת חוק². הצעת חוק זו לא הגיע לכדי דיון בקריאה ראשונה וזאת משום שהוגשה עתירה בבג"צ 5640/14, התנועה להגינות שלטונית נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו מיום 24/10/2013), ובעקבות ההליך הצעת החוק התייתרה.

נציין כי נושא זה כבר נידון בעבר בערכאות משפטיות, בבג"ץ 9577/02, סיעת המפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי נ' יושב-ראש הכנסת³ קבע בימ"ש כי להבדיל מבחירות הרבנים הראשיים שהיו צפויות להתקיים סמוך לאחר הבחירות לכנסת, הבחירות למועצת הרבנות הראשית שהיו צפויות להתקיים סמוך לפני הבחירות יתקיימו במועדן על אף הסמיכות לבחירות לכנסת.

כך נקבע בסעיף 4 לפסק הדין:

"...כאמור, חברי המועצה מסיימים את כהונתם לפני הבחירות לכנסת. אמנם, החוק מאפשר למועצה לפעול אף אם פחת מספר חבריה, ובלבד שלא פחת ממחציתו (סעיף 4(ב) לחוק), אולם מספר החברים האמורים להיבחר עולה על מחצית חברי המועצה. נמצא כי באין הוראות מעבר עם תום כהונת חברי המועצה הנבחרים לא תוכל המועצה להמשיך בפעילויותיה השונות, ובהן מתן תעודות הכשר על כשרות ושירותים אחרים שיש צורך בהספקתם הרציפה לציבור. כל עוד הכנסת לא האריכה בהוראת שעה את כהונת חברי המועצה, מחייב האיזון הראוי קיום הליך בחירות למועצה לפני מועד הבחירות לכנסת...."

משכך אין מניעה אפוא לקיים את הבחירות למועצת הרבנות הראשית במועדן חרף סמיכותן למועד הבחירות המוניציפליות.

ב. סעיף 16 (ג) לחוק קובע, כאמור, כי הבחירות לחברי המועצה ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של אלה המכהנים אותה שעה. כהונת חברי המועצה החלה ביום ז' חשוון תשע"ג, 10.10.13, עת הצהירו חברי המועצה אמונים כנדרש. בהתאם להוראות סעי' 16(א) לחוק, תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי. משכך, כהונת המועצה המכהנת תסתיים ביום ו' חשוון תשע"ט, 14.10.18. המועד הראשון לבחירת מועצת הרבנות הראשית הינו ביום ו' אב תשע"ח (18/7/2018) ואילו המועד האחרון לקיום הליך בחירת מועצת הרבנות הראשית הינו ביום ז' תשרי תשע"ט (16/9/2018) (וזאת מהסיבה שיום ו' תשרי תשע"ח יוצא ביום שבת). בישיבתה הראשונה של וועדת הבחירות מיום 11.7.2018 נקבע כי הבחירות יתקיימו ביום 5.9.2018. בהתאם לסעיף 13 לחוק, לפחות 21 ימים לפני הבחירות, תפרסם וועדת הבחירות

¹ חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965.

² הצעת חוק חוק הרבנות הראשית לישראל (תארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל) (הוראת שעה), התשע"ג - 2013

בג"ץ 9577/02 סיעת המפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי נ' יושב-ראש הכנסת, נז (1) 710, פורסם בנבו ³ 19/2/2002

ברשומות את רשימת חברי האסיפה הבוחרת. לפיכך, המועד המאוחר ביותר בו יכולה ועדת הבחירות לפרסם את רשימת חברי האסיפה הבוחרת הוא יום ד' באלול, 15.8.2018.

נוכח לוחות הזמנים הקצרים לביצוע חליכים אלו, נדרשת הממשלה לפעול לקידום חלקה בהנחת התשתית הנדרשת לקיום הבחירות למועצת הרבנות הראשית לישראל, כמוצע בהצעה זו: מינוי נציגי הממשלה באסיפה הבוחרת, אישור הממשלה באשר לעשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל ואישור הממשלה באשר לעשרת אנשי הציבור שמינה השר לשירותי דת.

ג. ביום 13/5/18 התקבלה אצל היועמ"ש לממשלה בקשה על ידי ארגונים חברתיים שונים המבקשים מהממשלה לפעול למינוי נשים בהרכב האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, ובכלל זאת להנחות את הרבנים הראשיים למנות נשים העוסקות בדת ובהלכה כרבנים לפי סעיף 8(7) לחוק. בתשובתו של המשנה ליועמ"ש, עו"ד ארז קמיניץ לפניו זו, נקבע כי על הגורמים בממשלה לפעול בשקידה סבירה למינוי נשים לאסיפה הבוחרת באופן שיתן ביטוי, כמה שניתן במגבלות החוק, לשני המינים באסיפה הבוחרת. יצויין כי בבחירות הקודמות למועצת הרבנות הראשית והרבנים הראשיים בשנת 2013 מינה השר לשירותי דת, לאחר התייעצות עם הרבנים הראשיים ובאישור הממשלה 10 נשים כנציגות ציבור לפי סעיף 8(8) לחוק. גם בבחירות הקרובות למועצת הרבנות הראשית נעשה מאמץ לאיתור מועמדות מתאימות כך שכל 10 נציגי הציבור מטעם השר יהיו נשים וכך גם ביחס לשרים החברים באסיפה הבוחרת. בהתאם לכך, מוגשת הצעה זו לאישור הממשלה הצעה לאישור נציגי השר לשירותי דת לפי סעיף 8(8) לחוק שבמסגרתה מוצע למנות 10 נשים, ולמינוי שני שרים מבין חברי הממשלה לפי סעיף 6(8) לחוק שמתוכם מוצע למנות שרה. זאת, כדי לתת יותר ביטוי לשני המינים בהרכב האסיפה הבוחרת. עם זאת, במסגרת מינוי הרבנים לפי סעיף 8(7), נשוא הצעה זו, לא מוצע למנות נשים, כפי שיפורט גם להלן.

ד. בהמשך לכך, ביום 23/7/18 הוגשה עתירה בבג"צ 5579/18 על ידי מרכז "רקמ" ונאמני תורה ועבודה בה התבקש ביהמ"ש להוציא צו על תנאי המופנה אל המשיבים לנמק מדוע לא ימונו נשים העוסקות בדת והלכה לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, בהתאם לסעיף 8(7) לחוק. בכתב התשובה שהוגש ע"י המדינה עובר להגשת הצעה זו, ועל דעת פרקליט המדינה, עו"ד שי ניצן, בשבתו כמ"מ היועץ המשפטי לממשלה, נקבע כי חסוגייה הנדונה הינה סוגייה מורכבת שאינה ניתנת להכרעה בפרק הזמן הקצר העומד לרשות המדינה. בעניין זה התקיימו מספר דיונים במשרד המשפטים לרבות דיונים משותפים עם היועצים המשפטיים של הרבנות הראשית ושל המשרד לשירותי דת. עם זאת, טרם התקבלה הכרעה בעניין ובמסגרת כתב התשובה התבקש בית המשפט לדחות את העתירה מפאת השיהוי הכבד שדבק בהגשתה. נציין כי לא ניתן צו בעתירה המורה להשהות את הליך הבחירות, ומשכך, לנוכח המועדים הנגזרים מהחוק, יש דחיפות באישור הרכב האסיפה הבוחרת בהתאם למועדים אלה, ובהקדם האפשרי. יצויין כי התקבלה החלטה ע"י בית המשפט ולפיה הועבר התיק לדיון בפני הרכב ליום 13.8.18. כאמור לעיל, במסגרת העתירה לא ניתן צו ביניים המונע את המשך הליך הרכבת האסיפה ולפיכך, נכון לעת הגשת ההצעה, אין מניעה משפטית מאישור ההצעה.

ה. מעבר לזאת, בהקשר להליך הרכבת האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, ביום 26.7.18 חוגשה עתירה בבג"צ 5673/18 על ידי עמותת עתים ותנועת נאמני תורה ועבודה בה התבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי המופנה אל המשיבים לנמק מדוע לא יימנעו ממינוי ממונים, ראשי ועדות ממונות ומורשי חתימה זמניים, כחברים באסיפה הבוחרת במקום בו לא חודש הרכבה של מועצה דתית ומדוע לא יקבע בית המשפט כי על המשיבים למנות כנציגי ציבור באסיפה הבוחרת, מכח סעיפים 8(4) ו-8(5) לחוק רק ראשי מועצות דתיות נבחרות. בתשובתה המקדמית של המדינה לעתירה התבקש בית המשפט לדחות את העתירה שכן האינטרס הציבורי וייצוג הציבור הרחב בקרב האסיפה הבוחרת מצדיק ותומך במינוי ממונים, ראשי ועדות ממונות ומורשי חתימה זמניים כחברי האסיפה הבוחרת במקרים שבהם לא חודש הרכבה של המועצה הדתית. יצוין כי גם במסגרת עתירה זו לא ניתן צו ביניים, כפי שהתבקש, המורה על השעיית הליך הבחירות.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת התחלטה נוגעת להם:
יועמ"ש הרבנות הראשית- אין מניעה משפטית

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר הצומד בראשו מגיש את ההצעה:
היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת ל אינו רואה מניעה באישור ההצעה.

היועץ המשפטי
המשרד לשירותי דת

תפקיד

חתימה

שם

חתימה